

สารบัญ

หน้า

กิตติกรรมประกาศ	ค
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
บทที่ 2 เอกสารวิจัยและงานที่เกี่ยวข้อง	
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับบทบาท และบทบาทของร้านค้าสารเคมีเกษตร	3
2.2 ลักษณะของร้านค้าสารเคมีเกษตรที่ดี การขนส่ง การเก็บรักษา และการทำลายเศษเหลือ	6
2.3 สารฆ่าศัตรูพืชและสัตว์ และแนวทางการปฏิบัติของร้านค้าสารเคมีเกษตร	9
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	22
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	23
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล	23
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	24
3.5 ขอบเขตการศึกษา	26

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 4 ผลการศึกษา

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และสังคมของผู้ประกอบการร้านค้าสารเคมีเกษตร	28
2. จำนวน ตำแหน่งเชิงพื้นที่ การกระจายตัว ลักษณะของร้านค้าสารเคมีเกษตร	38
3. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกรผู้ปลูกลำไย	54
4. ความรู้เชิงวิชาการเกี่ยวกับสารเคมีเกษตร และการผลิตลำไยตามแนวทาง GAP ของผู้ประกอบการ	63
5. บทบาทของร้านค้าสารเคมีเกษตรต่อการผลิตลำไยตามแนวทาง GAP	66
6. การประเมินการปฏิบัติของร้านค้าสารเคมีเกษตร	83

บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการศึกษา	90
5.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	92

เอกสารอ้างอิง 95

ภาคผนวก 99

ประวัติผู้เขียน

112

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
2.1 ระดับความเป็นพิษของสารฆ่าศัตรูพืชและสัตว์ตามค่า LD ₅₀	12
4.1 จำนวนของผู้ประกอบการร้านค้าสารเคมีเกษตรจำแนกตามเพศ	29
4.2 จำนวนของผู้ประกอบการร้านค้าสารเคมีเกษตรจำแนกตามอายุของผู้ประกอบการ	29
4.3 จำนวนของผู้ประกอบการร้านค้าสารเคมีเกษตร จำแนกตามระดับการศึกษา	30
4.4 จำนวนของผู้ประกอบการร้านค้าสารเคมีเกษตร จำแนกตามจำนวนเงินหมุนเวียนต่อเดือน	31
4.5 จำนวนของผู้ประกอบการร้านค้าสารเคมีเกษตร จำแนกตามระยะเวลาดำเนินกิจการ	33
4.6 จำนวนผู้ประกอบการร้านค้าสารเคมีเกษตร จำแนกตามการประกอบอาชีพเสริม	34
4.7 จำนวนของผู้ประกอบการ จำแนกตามการมีฐานะทางสังคม	35
4.8 จำนวนของผู้ประกอบการร้านค้าสารเคมีเกษตร จำแนกตามการเป็นสมาชิกกลุ่มสารเคมีเกษตร	34
4.9 จำนวนของผู้ประกอบการ จำแนกตามแหล่งความรู้ที่สำคัญ	36
4.10 จำนวนผู้ประกอบการร้านค้าสารเคมีเกษตร จำแนกตามการผ่านการอบรมผู้ควบจำหน่ายวัตถุอันตรายทางการเกษตร	37
4.11 จำนวนผู้ประกอบการร้านค้าสารเคมีเกษตร จำแนกตามประโยชน์ที่ได้รับจากการอบรมผู้ควบคุมการขายวัตถุอันตรายทางการเกษตร	38
4.12 จำนวนร้านค้าสารเคมีเกษตร ขนาดพื้นที่การเกษตร และความหนาแน่นของร้านค้าใน 5 อำเภอของ จ.เชียงใหม่	39
4.13 จำนวนร้านค้าสารเคมีเกษตร ขนาดพื้นที่การเกษตร และความหนาแน่นของร้านค้าใน จ.ลำพูน	39
4.14 จำนวนร้านค้าสารเคมีเกษตร จำแนกตามสัดส่วนสินค้าประเภทสารเคมีเกษตรที่มีจำหน่ายในร้าน	42
4.15 จำนวนร้านค้าสารเคมีเกษตร จำแนกตามปริมาณสินค้าสำคัญที่มีจำหน่ายในร้าน 5 อันดับแรก	43

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง

หน้า

4.16	จำนวนร้านค้าสารเคมีเกษตร จำแนกตามสินค้าที่มียอดจำหน่ายสูงสุด 5 อันดับแรก	43
4.17	สารฆ่าแมลงสำคัญที่มีจำหน่ายในร้านค้าสารเคมีเกษตร	45
4.18	สารฆ่าราสำคัญที่มีจำหน่ายในร้านค้าสารเคมีเกษตร	47
4.19	สารฆ่าวัชพืชสำคัญที่มีจำหน่ายในร้านค้าสารเคมีเกษตร	48
4.20	ลักษณะการจำหน่ายสาร โปแตสเซียมคลอไรด์ของร้านค้าสารเคมีเกษตร	49
4.21	ประสิทธิภาพการทดสอบสาร โปแตสเซียมคลอไรด์ของร้านค้าสารเคมีเกษตร	50
4.22	การร่วมกิจกรรมส่งเสริมการขายของร้านค้าสารเคมีเกษตร	51
4.23	พืชปลูกสำคัญอื่นๆ นอกจากลำไยของเกษตรกรลูกค้าที่เข้ามาใช้บริการกับร้านค้าสารเคมีเกษตร	52
4.24	จำนวนร้านค้าสารเคมีเกษตร จำแนกตามจำนวนลูกค้าที่เข้ามาใช้บริการ	53
4.25	การทดสอบไคสแควร์ระหว่างจำนวนเงินหมุนเวียน (ขนาดของร้านค้า) และจำนวนลูกค้าที่เข้ามาใช้บริการ	53
4.26	เหตุผลที่เกษตรกรเลือกใช้บริการร้านค้าสารเคมีเกษตร ตามแนวคิดของผู้ประกอบการ	54
4.27	จำนวนของเกษตรกรผู้ปลูกลำไย จำแนกตามเพศ	55
4.28	จำนวนของเกษตรกรผู้ปลูกลำไย จำแนกตามอายุ	55
4.29	ระดับการศึกษาของเกษตรกรผู้ปลูกลำไย	56
4.30	ประสิทธิภาพการทำสวนลำไยของเกษตรกรผู้ปลูกลำไย	56
4.31	ขนาดพื้นที่ปลูกลำไยของเกษตรกร	57
4.32	จำนวนเกษตรกรผู้ปลูกลำไย จำแนกตามแหล่งความรู้สำคัญเกี่ยวกับสารเคมีเกษตร	58
4.33	แหล่งความรู้เกี่ยวกับสารเคมีเกษตรที่เกษตรกรปฏิบัติตาม	59
4.34	ระดับความเชื่อถือของเกษตรกรที่มีต่อร้านค้าสารเคมีเกษตร	59
4.35	เหตุผลที่เกษตรกรเลือกใช้บริการกับร้านค้าสารเคมีเกษตร	60

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง

หน้า

4.36	สารเคมีเกษตรที่มีมูลค่าการซื้อมากที่สุดของเกษตรกรในฤดูกาลผลิตปี พ.ศ. 2547	61
4.37	สารฆ่าศัตรูพืชและสัตว์ที่มีมูลค่าการซื้อมากที่สุดของเกษตรกรในฤดูกาลผลิตปี พ.ศ. 2547	61
4.38	ปัญหาที่เกษตรกรมักขอคำแนะนำจากร้านค้าสารเคมีเกษตรมากที่สุด	62
4.39	ความคาดหวังที่เกษตรกรต้องการจากร้านค้าสารเคมีเกษตร	63
4.40	การประเมินระดับความรู้ของผู้ประกอบการเกี่ยวกับสารเคมีเกษตร	65
4.41	การประเมินระดับความรู้ของผู้ประกอบการเกี่ยวกับแนวทาง GAP ลำไย	66
4.42	ค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของความคิดเห็น (WA) และระดับบทบาทของร้านค้าในแต่ละประเด็น	67
4.43	จำนวนผู้ตอบคำถาม (ร้อยละ) ด้านการให้ความรู้เกี่ยวกับอันตรายของสารฆ่าศัตรูพืชและสัตว์ และค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของความคิดเห็น (WA)	69
4.44	จำนวนผู้ตอบคำถาม (ร้อยละ) ด้านการมีส่วนร่วมกับชุมชน และค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของความคิดเห็น (WA)	72
4.45	จำนวนผู้ตอบคำถาม (ร้อยละ) ด้านการให้ข้อมูลและข่าวสารที่เป็นประโยชน์แก่เกษตรกร และค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของความคิดเห็น (WA)	74
4.46	จำนวนผู้ตอบคำถาม (ร้อยละ) ด้านความมีจรรยาบรรณในการดำเนินธุรกิจ และค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของความคิดเห็น (WA)	78
4.47	จำนวนผู้ตอบคำถาม (ร้อยละ) ด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย และค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของความคิดเห็น (WA)	81
4.48	การทดสอบไคสแควร์ระหว่างปัจจัยด้านต่างๆ ของผู้ประกอบการ และบทบาทของร้านค้าสารเคมีเกษตรต่อการส่งเสริมแนวทาง GAP ลำไย	82
4.49	การประเมินการปฏิบัติของร้านค้าสารเคมีเกษตร	85

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
2.1 เก็บสินค้าให้มีชนิดพื้นมือเด็ก	15
2.2 ให้ชำระล้างร่างกายหลังการใช้สารเคมี	16
2.3 เป็นอันตรายต่อสัตว์เลี้ยง	16
2.4 เป็นอันตรายต่อปลาและสัตว์น้ำ ห้ามทิ้งลงในแหล่งน้ำ	16
16	
2.5 สวมอุปกรณ์ป้องกันตา	16
2.6 สวมอุปกรณ์ป้องกันจมูกและปาก	16
2.7 สวมหน้ากากป้องกันไอพิษ	16
2.8 สวมถุงมือกันการสัมผัสสฤกมือ	17
2.9 สวมชุดป้องกันอันตรายตลอดตัวผู้ใช้ขณะพ่นหรือใช้	17
2.10 สวมผ้ากันเปื้อนเพื่อป้องกันอันตรายต่อผู้ใช้	17
2.11 สวมรองเท้าป้องกันเท้า	17
2.12 แถบสี เครื่องหมาย และข้อความบนฉลาก วัตถุอันตรายชนิดผสมน้ำ หรือสารทำลายก่อนพ่นหรือฉีด	18
4.1 ลักษณะของร้านค้าสารเคมีเกษตรขนาดเล็ก	31
4.2 ลักษณะของร้านค้าสารเคมีเกษตรขนาดกลาง	32
4.3 ลักษณะของร้านค้าสารเคมีเกษตรขนาดใหญ่	32
4.4 การกระจายตัวของร้านค้าสารเคมีเกษตรใน 5 อำเภอของ จ.เชียงใหม่ และทุกอำเภอใน จ.ลำพูน	41
4.5 ร้านค้าที่จัดวางสินค้าสารฆ่าศัตรูพืชและสัตว์ตามประเภทของการใช้งาน	84
4.6 ร้านค้าที่มีพื้นที่จำกัดและจัดวางสินค้าไม่แบ่งประเภทอย่างชัดเจน	86
4.7 ร้านค้าที่จัดเก็บสินค้าไว้ในตู้กระจกปิดมิดชิดเพื่อป้องกันกลิ่น และการระเหย	88